

POSTANOWIENIE

Dnia 16 października 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Roman Kuczyński (przewodniczący)

SSN Halina Kiriło (sprawozdawca)

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z wniosku Przedsiębiorstwa Produkcyjno - Usługowo - Handlowego "A."
Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w T.
z udziałem zainteresowanych: W. B. , E. C., K. K. , A. K. i B. M.
o podstawę wymiaru składki,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 16 października 2014 r.,
zażalenia wnioskodawcy na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 12 grudnia 2013 r., sygn. akt III AUa (...),

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w [...].
postanowieniem z dnia 12 grudnia 2013 r., po rozpoznaniu sprawy
Przedsiębiorstwa Produkcyjno – Usługowo – Handlowego „A.” Spółki z o.o. z
siedzibą w W., z udziałem zainteresowanych: W. B. , E. C., K. K., A. K. i B. M. ,
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. o podstawę wymiaru
składek, na skutek skargi kasacyjnej Przedsiębiorstwa Produkcyjno – Usługowo –
Handlowego „A.” Spółki z o.o. z siedzibą w W. od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
– III Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 13 września 2012 r.,

postanowił: 1/ ustalić wartość przedmiotu zaskarżenia w sprawach zainteresowanych: W. B. na kwotę 10.123,28 zł, E. C. na kwotę 8.647,17 zł, K. K. na kwotę 2.812,29 zł, A. K. na kwotę 6.092,35 zł i B. M. na kwotę 5.500,71 zł; 2/ odrzucić skargę kasacyjną w stosunku do zainteresowanych E. C. , K. K. , A. K. i B. M..

W uzasadnieniu postanowienia wskazano, iż Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Usługowo – Handlowe „A.” Spółka z o.o. z siedzibą w W. złożyła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) dnia 13 września 2012 r. w sprawie dotyczącej wysokości podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne W. B. , E. C., K. K. , A. K. i B. M.. Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 22 sierpnia 2013 r. (II UK 152/13) zwrócił akta Sądowi Apelacyjnemu w (...) celem sprawdzenia wartości przedmiotu zaskarżenia, biorąc za podstawę wysokość należnych składek obliczoną od przychodów ubezpieczonych osobno w każdej zaskarżonej decyzji. Sąd Apelacyjny wezwał pełnomocnika skarżącej do określenia wartości przedmiotu zaskarżenia a następnie – po wykonaniu zobowiązania – wezwał pozwanego do ustosunkowania się do wskazanej wartości przedmiotu zaskarżenia. Obie strony zajęły stanowiska w pismach procesowych precyzując wartość przedmiotu zaskarżenia wobec wszystkich zainteresowanych w zbliżonych wartościach, przy czym pismo pozwanego poparte zostało tabelami obrazującymi dokładny sposób rozliczenia. Ustalając wartość przedmiotu zaskarżenia, Sąd Apelacyjny kierował się wyliczeniami przedstawionymi przez pozwanego, które poparte są tabelaryczną analizą sposobu obliczenia różnicy składki. Skarga kasacyjna w stosunku do zainteresowanych E. C., K. K., A.K. i B.M. okazała się jednak niedopuszczalna ze względu na wartość przedmiotu zaskarżenia. Postępowanie sądowe rozpoczęły odwołania od decyzji pozwanego organu rentowego, który wobec każdego pracownika (zainteresowanego w sprawie) wydał oddzielne decyzje. Korygował w nich indywidualną podstawę wymiaru składek, odrębnie względem każdego pracownika. Jednak w decyzjach dotyczących zainteresowanych E. C., K. K., A. K. i B. M. różnica między zadeklarowaną przez płatnika podstawą wymiaru składek a należną według pozwanego, liczoną od podstawy wymiaru nie niższej niż kwota prognozowanego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej na dany rok kalendarzowy, jest niższa niż dziesięć tysięcy złotych.

Decyzje pozwanego określały zatem przedmiot indywidualnych spraw ubezpieczonych pracowników. Odwołania od decyzji wniósł wprowadzie płatnik (pracodawca), co jednak nie zmienia tego, że na etapie postępowania sądowego nadal były to odrębne sprawy sądowego wynikające z poszczególnych decyzji, zarejestrowane zresztą pod oddzielnymi sygnaturami. To, że sprawy te zostały połączone do łącznego rozpoznania na podstawie art. 219 k.p.c. nie zmienia pierwotnej wartości przedmiotu sporu i zaskarżenia w każdej z odrębnych spraw. Powyższe skutkowało zwrotem akt sprawy przez Sąd Najwyższy celem sprawdzenia wartości przedmiotu zaskarżenia, biorąc za podstawę wysokość należnych składek obliczoną od przychodów ubezpieczonych osobno w każdej wskazanej decyzji. Podana pierwotnie wartość przedmiotu zaskarżenia nie była prawidłowa. Mając na względzie, że w niniejszej sprawie wartość przedmiotu zaskarżenia stanowi różnica między wysokością należnych składek na ubezpieczenie społeczne a wysokością faktycznie zapłaconych składek, obliczonych od przychodów odrębnie dla każdego z zainteresowanych, tak obliczona wartość przedmiotu zaskarżenia kształtuje się w sprawach zainteresowanych E. C., K. K. , A.K. i B.M. poniżej dziesięciu tysięcy złotych.

Na powyższe postanowienie zażalenie złożyło Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Usługowo – Handlowe „A.” Sp. z o.o. z siedzibą w W.. Zaskarżonemu postanowieniu zarzucono, naruszenie: 1/ art. 21 k.p.c. w związku z art. 398²¹ § 2 k.p.c., przez ich niezastosowanie i błędne przyjęcie, że wartość przedmiotu zaskarżenia w złożonej skardze kasacyjnej powoda wynosi w stosunku do zainteresowanego E. C. 8.647,17 zł, w stosunku do K. K. 2.812,29 zł, w stosunku do A. K. 6.092,35 zł oraz w stosunku do B. M. 5.500,71 zł, a w konsekwencji - jej niezasadne odrzucenie, jako niespełniającej wymogu określonego w art. 398² § 1 k.p.c.; 2/ art. 72 § 1 pkt 2 k.p.c., przez przyjęcie, iż zainteresowani – pracownicy powoda – występują w sprawie na zasadzie współuczestnictwa formalnego. Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w (...) w celu nadania biegu złożonej skardze kasacyjnej powoda.

W uzasadnieniu zażalenia podniesiono, iż wartość przedmiotu zaskarżenia winna być ustalona w oparciu o art. 21 k.p.c. w związku z art. 398²¹ § 2 k.p.c.

Objęcie jednym wyrokiem wielu decyzji oznacza, że w skardze kasacyjnej roszczenia z nich wynikające podlegają zsumowaniu przy ustalaniu wartości przedmiotu zaskarżenia. W konsekwencji wartość przedmiotu zaskarżenia w niniejszej sprawie stanowi kwota 33.176 zł, będąca łączną wartością składek na ubezpieczenie zainteresowanych, objętych wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 29 czerwca 2012 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Spór w sprawie objętej zażaleniem dotyczy ustalenia wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne zainteresowanych zgodnie z art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 1442 ze zm.) i nie obejmuje kwestii, w których skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia. Stosownie do art. 398² § 1 zdanie pierwsze i drugie k.p.c., skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa, niż dziesięć tysięcy złotych.

Wyrokiem, od którego została wniesiona skarga kasacyjna, Sąd Apelacyjny rozpoznał apelację od wyroku Sądu Okręgowego wydanego wskutek odwołania płatnika w przedmiocie wysokości składek należnych z tytułu zatrudnienia zainteresowanych. Płatnik Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Usługowo – Handlowe „A.”, Spółka z o.o. - został zobowiązany do zapłaty składek w kwotach wynikających z decyzji wydanych osobno wobec każdego z tych pracowników i wniósł oddzielne odwołania od każdej decyzji. W tym stanie rzeczy wartość przedmiotu sporu wyznaczały przypisane w decyzjach kwoty do zapłaty. Wartość ta utrzymała się w zakresie rozstrzygnięcia sądowego; sąd rozstrzygał sprawy, łącząc je do wspólnego rozpoznania.

Sąd Najwyższy przyjmował, że możliwe jest objęcie jednym wyrokiem wielu decyzji ustalających płatnikowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne zatrudnionych pracowników (por. postanowienie z dnia 17 kwietnia 2009 r., II UZ 12/09, OSNP 2010 nr 23-24, poz. 301), jednak bez wpływu na wartość przedmiotu sporu. Połączenie - na podstawie art. 219 k.p.c. - kilku

oddzielnych spraw w celu ich łącznego rozpoznania lub także rozstrzygnięcia jest zabiegiem technicznym, który nie prowadzi do powstania jednej nowej sprawy i nie pozbawia połączonych spraw ich odrębności oraz nie zmienia faktu, że łącznie rozpoznawane i rozstrzygane sprawy są nadal samodzielnymi sprawami. W konsekwencji o dopuszczalności skargi kasacyjnej decyduje wartość przedmiotu zaskarżenia w każdej z tych spraw, w których ubezpieczeni pracownicy są zainteresowanymi w rozumieniu art. 477¹¹ k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 września 2013 r., II CSK 105/13, LEX nr 1375146; z dnia 3 lutego 2012 r., I CZ 164/11, LEX nr 1254636; z dnia 21 kwietnia 2011 r., LEX nr 1213421; z dnia 2 lipca 2009 r., III PZ 5/09, LEX nr 551888).

Inna byłaby wartość przedmiotu sporu tylko wówczas, gdyby jego przedmiotem była decyzja ustalająca łączne zobowiązanie płatnika jako zobowiązanego z wielu tytułów ubezpieczenia względem każdego pracownika. Sąd Najwyższy nie wykluczył, a nawet postulował wydanie takiej decyzji (por. postanowienie z dnia 11 maja 2012 r., I UZ 17/12, OSNP 2013 nr 11-12, poz. 141). Należy jednak mieć na względzie konieczność równoczesnego wydania decyzji określających przedmiot zobowiązania częścią składki ubezpieczeniowej każdego z ubezpieczonych (art. 16 ust. 1 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych) i osobny tytuł ich zaskarżenia przez każdego z pracowników.

W przeważającej liczbie orzeczeń Sąd Najwyższy uznał za niedopuszczalne skargi kasacyjne w sprawach, których wartość przedmiotu zaskarżenia wynikała z łączenia w postępowaniu sądowym spraw dotyczących zaległości składkowych płatnika za poszczególnych pracowników (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 2010 r., I UZ 11/10, I UZ 8/10, I UZ 12/10, I UZ 13/10, niepublikowane; z dnia 18 maja 2010 r., I UZ 29/10 i z dnia 20 września 2010 r., I UZ 116/10, niepublikowane; z dnia 22 lipca 2009 r., niepublikowane oraz z dnia 26 czerwca 2012 r., II UK 290/11, OSNP 2013 nr 13-14, poz. 161). Nie jest to wprawdzie pogląd jednolity, gdyż w postanowieniu z dnia 17 kwietnia 2009 r., II UZ 12/09 (OSNP 2010 nr 23-24, poz. 301) Sąd Najwyższy wypowiedział się w sposób zbliżony do stanowiska zaprezentowanego przez skarżącego, a postanowieniem z dnia 29 stycznia 2014 r., II UK 68/13, przedstawił do rozstrzygnięcia przez skład powiększony zagadnienie prawne wypływające z tej rozbieżności. Sąd Najwyższy

w uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 12 czerwca 2014 r. (II UZP 1/14) usunął wątpliwości w tym zakresie i stwierdził, że w razie objęcia jednym wyrokiem wielu decyzji ustalających płatnikowi składek (pracodawcy) i wskazanym w tych decyzjach pracownikom podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne wartość przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną oznacza się odrębnie względem każdego ubezpieczonego pracownika (art. 19 § 2 w związku z art. 398⁴ § 3 k.p.c.).

Mając to na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu (art. 394¹ § 3 w związku z 398¹⁴ k.p.c.).